

N:o 7.

Ank. till Riksd. kansli den 7 februari 1905 kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner angående ändringar i gällande bestämmelser rörande skyldigheten att delta i byggnad och underhåll af kyrka m. m., prästgård samt tingshus och häradsfängelse.

Lagutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft tio särskilda inom Andra Kammaren väckta, till utskottet hänvisade motioner, n:is 7, 8 och 9 af herrar *C. G. Johansson* i Aflösa och *J. W. Bengtsson* i Häradsköp, n:o 17 af herr *O. Persson* i Killebäckstorp, n:is 35, 36 och 37 af herr *O. N. Olsson* i Heden samt n:is 43, 44 och 45 af herr *J. Bengtsson* i Bjärnalt, hvilka samtliga motioner afse i enahanda riktning gående och på samma grunder stödda ändringar i gällande bestämmelser rörande vissa slag af allmänna byggnader, nämligen kyrka med hvad därtill hörer och särskild sockenstufva, prästgård samt tingshus och häradsfängelse.

Motionerna n:is 7, 35 och 43 angå skyldigheten att delta i byggnad och underhåll af kyrka med hvad därtill hörer samt särskild sockenstufva och lyda sålunda:

Motionen n:o 7:

»Bland de åtgärder, hvilka på skattelagstiftningens område under
Bih. till Riksd. Prot. 1905. 7 Saml. 6 Häft. (N:o 7.)

senare tider tilldragit sig mycken uppmärksamhet, torde med skäl kunna nämnas sträfvandet efter att utjämna bördorna och lägga dem där den bästa bärkraften förefinnes. Att mycket afsevärda resultat ernåtts på detta område skall af ingen med fog kunna förnekas, men denna omständighet kan ej innebära skälig anledning för öfvergifvandet af den sålunda beträdda vägen. Åtskilligt återstår ännu att göra, innan de skattskyldiga kunna känna sig tillfredsställda.

På vissa områden baseras skatteplikten på efter vår mening orättvisa grunder, och vilja vi i det afseendet påpeka skyldigheten att bygga och underhålla kyrka, sockenstufva, prästgård, tingshus och häradsfångelse. Härvidlag har man ej fullt tillämpat den solidaritetsprincip, som i skatteväg bör få göra sig gällande emellan de olika samhällsmedlemmarna, utan allt hittills utkräft full skatt för fastighet och blott hälften däraf för andra beskattningsföremål. Härigenom hafva också en del skattdragande kommit i en betydligt gynnsammare ställning än andra, och detta kan ej betecknas annat än som både olämpligt och orättvist.

Att man i mycket vidsträckta kretsar haft samma uppfattning om denna skatteplikt, anse vi vara till fullo ådagalagd genom de många framställningar, hvilka sedan årtionden tillbaka gjorts för att åstadkomma ändring härutinnan. Visserligen har man ännu ej nått det därmed åsyftade målet, men frågan står dock alltjämt på dagordningen.

Under förlidet år väckta motioner i berörda syfte tillstyrktes af lagutskottet och biföllos utan debatt i Andra Kammaren, men afslogos i den Första, sedan lagutskottets ordförande framställt yrkande därom.

De skäl på hvilka detta afslagsyrkande hvilade, och hvilka af sin upphofsman erhöilo benämningen sakliga, synas oss dock delvis vara af den märkliga beskaffenhet, att de icke böra stå aldeles oemotsagda i Riksdagens handlingar. Enligt Första Kammarens protokoll yttrade han bland annat:

»Det lärer icke kunna förnekas, att fastigheterna inom en kommun hafva större intresse af sådana kommunens byggnader som kyrka och prästgård och dylikt, än det lösa kapital, som tillfälligtvis kommer in i en församling. Det är gifvet att detta lösa kapital, som kommit in i församlingen och där betalar till nybyggnad af kyrka och prästgård, nästa år kanske flyttar öfver till en annan församling och då får betala där också, under det fastigheten ligger där den ligger och blott en gång på många år behöfver bidra till kyrka och prästgårdsbyggnad.»

Hvad nu vidkommer påståendet, att fastigheterna inom en kommun hafva större intresse af kyrkobyggnader med mera än det lösa

kapitalet, så synes oss både det ena och det andra härutinnan hvila på en fullständig missuppfattning. Ty för såväl löst kapital som fastigheter får det väl anses vara absolut utan intresse, om berörda byggnader uppföras eller ej, enär man hos dylika ting alls icke kan förutsätta några intressen. Sådana kunna enligt vårt förmenande endast förefinnas hos personer, aldrig hos kapital och fastigheter.

Att löst kapital genom flyttning från det ena samhället till det andra skulle framför annan egendom blifva beskattadt, anse vi ej vara förhållandet, och kunna vi för den skull icke tillmäta detta argument större betydelse än som förefinnes hos hvarje annan obevisad hypotes. När ett kapital flyttas från det ena samhället till det andra, afser väl dess ägare att bereda sig fördelar genom flyttningen, ty eljest vore ju denna ändamålslös. Och i hvarje fall synes oss kapitalet, jämfördt med fast egendom, icke komma i den mest ogynnsamma ställningen, vare sig man pålägger detsamma någon tribut för uppförande af ofvan nämnda byggnader eller icke, enär man vid beskattning af kapital har ett verkligt materiellt underlag att taga skatt ifrån, under det man ofta från den understundom till sitt fulla värde in-tecknade fastigheten endast har ett skäligen chimäriskt dylikt. Detta oaktadt uttages från en sådan fastighet icke allenast skatt för ifrågavarande ändamål, utan äfven till hvarje annan kommunal och ecklesiastisk utskyld, som är föremål för utdebitering.

Efter nuvarande beskattningsgrunder beredes icke allenast kapital, utan äfven industrisamhällen med dess många inkomstagare betydlig lättnad vid byggande och underhåll af förut nämnda byggnader, ehuru dylika samhällens befolkning icke i allmänhet är den, som anlitar t. ex. tingslokalerna minst, utan snarare tvärtom. De undersökningar, som blifvit gjorda i sådant afseende, visa oförtydbart att, om skatteplikten skulle utgå efter användandet af ifrågavarande lokaler, det ingalunda skulle vara fastighetsägarna som i första hand blefve betalningsskyldige.

Då sålunda efter vårt förmenande ett verkligt behof föreligger, att skatteskyldigheten i berörda afseenden reformeras därhän, att full likställighet blir rådande emellan de kommunalt skattskyldige, få vi härmed på grund af hvad nu anfördt blifvit och under åberopande af lagutskottets förlidet är därför anförda skäl vördsamt hemställa, att Riksdagen måtte för sin del antaga följande

Lag angående byggnad och underhåll af kyrka med hvad därtill hörer, så ock af särskild sockenstufva.

Med upphäfvande af lagen angående byggnad och underhåll af kyrka med hvad därtill hörer, så ock af särskild sockenstufva den 30 juni 1899, förordnas som följer:

Kyrka med klockstapel, kyrkomur och annat, som till kyrka hörer, så ock sockenstufva, skola, där icke annorlunda är särskildt förordnad, uppehållas och byggas på deras kostnad, hvilka inom församlingen erlægga kommunalutskylder efter åsatt fyrktal; dock vare de, hvilka äga åtnjuta de genom prästerskapets privilegier förunnade förmåner, ej skyldiga att i den kostnad deltaga i vidsträcktare mån, än som med samma privilegier må vara förenligt.»

Motionen n:o 35:

»Ehuru mina motioner i Andra Kammaren, n:o 128 om byggnad och underhåll af kyrka med hvad därtill hörer, så ock af särskild sockenstufva, n:o 129 angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af prästgård samt n:o 130 angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse, vid sistlidna årets riksdag icke vunno bifall, så tillåter jag mig likväl upptaga desamma jämväl i år till Riksdagens förnyade pröfning, då jag är lifligt öfvertygad om deras berättigande och rättvisa; och då grunderna för ifrågavarande byggnaders uppförande och underhåll äro lika, så tillåter jag mig för dessa tre särskilda motioner åberopa samma motivering.

Som bekant blefvo motionerna af förra årets lagutskott gemensamt behandlade och tillstyrkta af utskottet. Andra Kammaren godkände enhälligt utskottets hemställan. Däremot blef denna af Första Kammaren afslagen, på yrkande af utskottets herr ordförande. Af motiveringen för afslagsyrkandet framgår, att motståndet åberopade sig på dels formella och dels reella skäl. Gentemot de starka skäl, som upprepade gånger anförts för den påyrkade lagändringen, förefalla de, hvilka förra året anfördes, såsom tämligen sökta. Från formell synpunkt framhölls, att sista ändringen af här ifrågavarande lagar tillkommit genom öfverenskommelse, hvadan man väntat att lugn skulle någon längre tid fått råda beträffande dessa lagändringar. Detta argument lär svårigen kunna godkännas af den, som icke känner sig bunden af någon sådan öfverenskommelse, i fall sådan existerat i den form, att den kunnat gifvas karaktär af bindande ens för dem som då sutto i lagutskottet.

Detta lærer sålunda icke få hindra ett förnyadt sträfvande att söka bringa den så länge erkända reformen till ett fullständigt genomförande. Något lugn lærer alltså icke vara att motse förr än steget tagits fullt ut, i öfverensstämmelse med de uttalanden, som gjordes af 1882 års skattekommitté, och lærer detta nu efter 23 års förlopp icke kunna anses för tidigt, helst de skäl som då anfördes allt mera vunnit i styrka. Från saklig synpunkt åberopades, hurusom fastighet och kapital skulle hafva olika starka intressen beträffande ifrågavarande byggnader, hvilket skulle motivera det berättigade uti ett fortsatt bibehållande af olika grunder för deras uppförande och underhåll. Några sådana intressen hos själfva valutorna lærer svårigen kunna spåras. Bestridas kan nog icke, åtminstone ej på goda grunder, att ju alla samhällsklasser, de må nu representera hvilka intressen eller yrken som helst, hafva lika behof och gagn af de institutioner, för hvilka ifrågavarande byggnader äro afsedda; och erkännes detta faktum, så lærer man knappast längre kunna tala om den döda materiella valutans intressen, den må nu förefinnas uti fastighet, rörligt kapital eller andra valutor. Icke torde man med fog kunna längre påstå, att ej de intressen, som äro baserade på kapitalet, hafva mindre fördel utaf och taga dessa byggnader mindre i anspråk än de, hvilka representera jordbruket. Vid en sådan jämförelse skall man snarare komma till motsatt resultat. Likaså, vid jämförelse af de olika valutornas kontributionsskyldighet, skall man finna, att under det deras arbete, som representera kapitalet, har fördelen att beskattas i enlighet med sin verkliga inkomst, så måste fastighetsägaren utgöra sin skattskyldighet efter fastighetens värde, oafsedt om han drabbas af missväxt eller andra hemsökelser eller om han verkligen äger större eller mindre del af sin fastighet; och icke lærer väl heller detta kunna försvara den ståndpunkten, att fastighet skall bidraga dubbelt mot andra beskattningsföremål till de byggnader, som här äro i fråga.

På grund af det anförda tillåter jag mig hemställa, det Riksdagen måtte för sin del besluta att antaga följande

Lag angående byggnad och underhåll af kyrka med hvad därtill hörer, så ock af särskild sockenstufva.

Med upphäfvande af hvad hittills varit stadgadt, förordnas som följer:

Kyrka med klockstapel, kyrkomur och annat som till kyrka hörer, så ock sockenstufva skola, där icke annorlunda är särskildt förordnadt,

uppehållas och byggas på deras kostnad, hvilka inom församlingen erlægga kommunalutskylder efter åsatt fyrktal; dock vare de, hvilka äga åtnjuta de genom prästerskapets privilegier förunnade förmåner, ej skyldiga att i denna kostnad deltaga i vidsträcktare mån, än som med samma privilegier må vara förenligt.»

Motionen n:o 43:

»Sedan flera årtionden tillbaka har en sträfvan mer och mer gjort sig gällande inom Riksdagen att söka aflyfta de svenska jordbruket sedan långliga tider tillbaka tryckande skattebördorna. Denna sträfvan har ock i det stora hela krönts med framgång, enär grundskatteafskrifning och ersättning för rustnings- och roteringsbesväret blifvit genomförda m. m., men ännu återstår nog ett och annat, innan vår jord kan anses vara fullt likställig i beskattningshänseende med andra skatteföremål. Äfven om i gångna tider jordfastigheten var landets mest värdefulla och snart sagdt enda skatteföremål, så är detta ingalunda nu förhållandet.

Undersöka vi taxeringslängderna för riket, skola vi finna, att jämte fastigheter andra skatteföremål af betydligt värde numera äro för de olika skattebehofven att tillgå; så uppgår nu den uppskattade inkomsten af kapital, af allmän eller enskild tjänst och af rörelse eller yrke till belopp, hvarom man näppeligen fordom kunnat göra sig en föreställning.

Då samtliga dessa skatteföremål ingalunda äro i en sådan ställning, att de med större svårighet än jord- och annan fastighet utgöra de skattebidrag, som stat eller kommun af dem kräfva, torde det saknas hvarje anledning till att i något hänseende bereda dem lättnad till förfång för dessa fastigheter. Detta äger dock ännu i dag rum beträffande byggnad och underhåll af kyrka med hvad därtill hörer.

Upprepade gånger hafva inom Riksdagen väckts motioner om ändring i dessa missförhållanden, och vid nästlidne riksdag blef en motion uti ifrågavarande syfte af laguskottet tillstyrkt och af Andra Kammaren bifallen, men afslogs af Första Kammaren.

Då emellertid jag är förvissad om dessa byggnadsskyldigheters nuvarande orättvisa fördelning å dem, hvilka de åligga, så har jag ej dragit i betänkande att göra dessa spörsmål till föremål för Riksdagens förnyade pröfning, helst det icke lär kunna jäfvas, att byggnader af här omförmälda slag äro minst lika nödvändiga för hvarje klass af samhällsmedborgare som trots något, som tillhör det gemensamma samhället, och efter lika skattegrund af olika skatteföremål upprätthålles.

På grund af detta sålunda anförda vågar jag alltså föreslå, det Riksdagen behagade för sin del besluta och antaga följande

Lag angående byggnad och underhåll af kyrka med hvad därtill hörer, så ock af sockenstufva.

Med upphäfvande af hvad hittills varit stadgadt, förordnas som följer:

Kyrka med klockstapel, kyrkomur och annat, som till kyrka hörer, så ock sockenstufva, skola, där icke annorlunda är särskildt förordnadt, uppehållas och byggas på deras kostnad, hvilka inom församlingen erlägga kommunalutskylder efter åsatt fyrktal; dock vare de, hvilka äga åtnjuta de genom prästerskapets privilegier förunnade förmåner, ej skyldiga att i denna kostnad deltaga i vidsträcktare mån, än som med samma privilegier må vara förenligt.»

Skyldigheten att deltaga i byggnad och underhåll af prästgård beröres i motionerna n:is 8, 36 och 44, af hvilka *motionen n:o 8* är af följande lydelse:

»Under hänvisning till motiveringen för vår motion angående ändring af lagen om byggnad och underhåll af kyrka m. m. hemställa vi vördsamt, att Riksdagen för sin del måtte besluta antaga följande

Lag angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af prästgård.

Med upphäfvande af lagen angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af prästgård den 29 juni 1900 förordnas som följer:

Där, enligt 26 kap. 2 § byggningsbalken eller särskilda författningar, det åligger socknemän att på sin kostnad bygga eller bättra husen å prästgård, skola i sådan kostnad alla de, hvilka inom församlingen erlägga kommunalutskylder, deltaga efter åsatt fyrktal; dock vare de, hvilka äga åtnjuta de genom prästerskapets privilegier förunnade förmåner, skyldiga att i den kostnad deltaga endast i den mån de ej äro därifrån enligt samma privilegier befriade.»

Såväl i *motionen n:o 36* som i *motionen n:o 44* hemställes under åberopande af hvad vederbörande motionär anført till stöd för ofvan-

berörda af honom afgifna framställning rörande byggnad och underhåll af kyrka med hvad därtill hörer samt särskild sockenstufva, att Riksdagen för sin del måtte antaga följande

“Lag angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af prästgård.

Med upphäfvande af hvad hittills varit stadgadt förordnas som följer:

Där, enligt 26 kap. 2 § byggningsbalken eller särskilda förordningar, det åligger socknemän att på sin kostnad bygga eller förbättra husen å prästgård, skola i sådan kostnad alla de, hvilka inom församlingen erlægga kommunalutskylder, deltaga efter åsatt fyrktal. Dock vare de, hvilka äga åtnjuta de genom prästerskapets privilegier förunnade förmåner, skyldiga att i den kostnad deltaga endast i den mån de ej äro därifrån enligt samma privilegier befriade.»

Slutligen behandla motionerna n:is 9, 17, 37 och 45 frågan om byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse.

Motionen n:o 9 lyder sålunda:

»Under hänvisning till motiveringen för vår motion om ändring af lagen angående skyldighet att deltaga i byggnad och underhåll af kyrka m. m. hemställa vi vördsamt, att Riksdagen för sin del måtte besluta antaga följande

Lag angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse.

Med upphäfvande af lagen angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse den 30 juni 1899 förordnas som följer:

I kostnaden för uppförande och underhåll af tingshus och häradsfängelse skola alla de, hvilka inom tingslaget erlægga kommunalutskylder, deltaga efter åsatt fyrktal.»

Ofvanberörda *motion n:o 17* är af följande lydelse:

»Vid riksdagarna 1897 och 1898 hemställde jag, att Riksdagen måtte för sin del besluta sådan ändring af då gällande lag angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse, att alla de, hvilka inom tingslaget erlade kom-

munalutskylder, skulle i sådan kostnad efter fyrktal deltaga. Denna hemställan bifölls båda gångerna af Andra, men afslogs af Första Kammaren. Då jag år 1899 åter påkallade Riksdagens uppmärksamhet för denna angelägenhet, syntes mig väl fortfarande, att ett lika deltagande efter fyrktalet uti omförmälda skyldighet vore den rätta beskattningsgrunden, men ansåg mig dock på anförda skäl då böra framställa ett efter de i de särskilda kamrarne yppade meningar sålunda jämkadt förslag, att i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse skulle alla de, som inom tingslaget erlade kommunalutskylder, deltaga för fastighet efter hela samt för andra beskattningsföremål efter hälften af därå belöpande fyrktal. Detta förslag blef af Riksdagen gilladt. Därefter har lag i ämnet, i öfverensstämmelse med Riksdagens beslut, den 30 juni 1899 tillkommit.

Liksom min afsikt med sistnämnda förslag var att förmedla öfvergången till fullkomlig likställighet mellan de skattskyldige, måste ock berörda lag med dess ojämna fördelning af en skyldighet, hvars motsvarande rättighet är för alla lika, anses såsom ett öfvergångsstadgande, och då nu snart sex år förflutit efter lagens tillkomst, torde tiden vara inne för densammas bringande till öfverensstämmelse med hvad som bör för hvarje lag vara det utmärkande, nämligen allas likställighet i såväl rättigheter som skyldigheter. Här föreligger nämligen, såsom 1898 års lagutskott i afgifvet utlåtande i ämnet anförde, icke någon i sakens egen natur grundad anledning, hvarför fastigheter böra hafva sig ålagd en drygare börda i afseende å ifrågavarande byggnadsskyldighet än öfriga beskattningsföremål.

På grund häraf och under hänvisning till hvad i ärendet förut i samma syfte vid riksdagen förekommit, får jag vördsamt hemställa, att Riksdagen för sin del ville besluta sådan ändring af lagen angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse, att i sådan kostnad skola alla de, som inom tingslaget erlägga kommunalutskylder, deltaga efter fyrktalet.»

I *motionerna n:is 37 och 45* hemställa motionärerna under åberopande af den ofvananförda motiveringen för *motionerna n:is 35 och 43*, att Riksdagen ville för sin del antaga följande

“Lag angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse.

Med upphäfvande af hvad hittills varit stadgadt förordnas som följer:

I kostnaden för uppförande och underhåll af tingshus och häradsfängelse skola alla de, hvilka inom tingslaget erlägga kommunalutskylder, deltaga efter åsatt fyrktal.»

Uti motionerna n:is 35, 36 och 37 hafva herrar *A. Magnusson* i Salstad, *J. Johanson* i Valared, *Joh. Larsson* i Presstorp och *Herman Andersson* i Grimbo instämt.

Laguskottets
yttrande.

Gällande stadganden angående byggnad och underhåll af kyrka med hvad därtill hörer samt särskild sockenstufva innehållas i lagen den 30 juni 1899, i hvilken förordnas:

»Kyrka med klockstapel, kyrkomur och annat, som till kyrka hörer, så ock sockenstufva, som enkom för det med sådant hus afsedda ändamål utan sammanhang med annan kommunal byggnad är eller varder uppförd, skola, där icke annorlunda är särskildt förordnad, uppehållas och byggas på deras kostnad, hvilka inom församlingen erlägga kommunalutskylder. I sådan kostnad skola de skattskyldige deltaga, för fastighet efter hela och för andra beskattningsföremål efter hälften af därå belöpande fyrktal; dock vare de, hvilka äga åtnjuta de genom prästerskapets privilegier förunnade förmåner, ej skyldige att i den kostnad deltaga i vidsträcktare mån, än som med samma privilegier må vara förenligt. Uppkommer vid beräkning, som ofvan sägs, bråktal, skall det bortfalla.»

Genom lag angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af prästgård den 29 juni 1900 har stadgats:

»Där, enligt 26 kap. 2 § byggningabalken eller särskilda författningar, det åligger socknemän att på sin kostnad bygga eller bättra husen å prästgård, skola i sådan kostnad alla de, hvilka inom församlingen erlägga kommunalutskylder, deltaga, för fastighet efter hela samt för andra beskattningsföremål efter hälften af därå belöpande fyrktal; dock vare de, hvilka äga åtnjuta de genom prästerskapets privilegier förunnade förmåner, skyldige att i den kostnad deltaga endast i den mån de ej äro därifrån enligt samma privilegier befriade. Uppkommer vid beräkning, som ofvan sägs, bråktal, skall det bortfalla.»

Slutligen gäller angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse lagen den 30 juni 1899, som lyder sålunda:

»I kostnaden för uppförande och underhåll af tingshus och häradsfängelse skola alla de, hvilka inom tingslaget erlægga kommunalutskylder, deltaga, för fastighet efter hela samt för andra beskattningsföremål efter hälften af därå belöpande fyrktal. Uppkommer vid den beräkning bråktal, skall det bortfalla.»

De stadganden, som före tillkomsten af ofvannämnda lagar af den 30 juni 1899 och den 29 juni 1900 gällde i hithörande ämnen, innehöllos i dels lagen den 12 juni 1885 angående byggnad och underhåll af kyrka med hvad därtill hörer så ock af särskild sockenstufva, dels lagen den 1 maj 1885 angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af prästgård, dels ock lagen den 26 september 1887 angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse. Enligt sistberörda tre lagar skulle i kostnaden för uppförande och underhåll af ifrågavarande allmänna byggnader deltaga alla de, som inom församlingen eller tingslaget erlade kommunalutskylder, för fastighet efter *hela* samt för andra beskattningsföremål efter *en fjärdedel* af därå belöpande fyrktal.

Lagstiftningen har sålunda, såsom synes, gått i riktning att mer och mer likställa samtliga beskattningsföremål i fråga om skyldigheten, att deltaga i kostnader af ifrågavarande art. Förevarande motioner afse nu sådana ändringar af ofvannämnda gällande bestämmelser, att kostnaden för ifrågavarande allmänna byggnader skulle blifva jämnt fördelad på alla byggnadsskyldige i förhållande till deras skattskyldighet till kommunen och sålunda full likställighet mellan samtliga beskattningsföremål i berörda hänseende åvägabringas.

Framställningar i detta syfte hafva, såsom i motionerna jämväl omförmäles, förut vid upprepade tillfällen och senast nästlidet år varit föremål för Riksdagens pröfning. Äfven de vid 1904 års riksdag väckta motionerna, ehuru tillstyrkta af lagutskottet, föranledde icke någon Riksdagens åtgärd. I sitt öfver desamma afgifna utlåtande anförde utskottet, att enligt dess uppfattning fullgiltiga skäl för en fullständig likställighet mellan samtliga beskattningsföremål uti ifrågavarande hänseende föreläge. Det gäfves nämligen, såvidt utskottet kunde finna, icke någon i sakens egen natur grundad anledning, hvarför fastigheter borde hafva sig ålagd en drygare börda härutinnan än öfriga beskattningsföremål. Visserligen hade allenast en jämförelsevis kort tidrymd förflutit, sedan gällande lagar i ämnet utfärdades, men denna omständighet borde efter utskottets mening ej innebära afgörande hinder emot en lagändring, hvars inre berättigande finge anses vara allmänneligen erkänd.

Lagutskottet intager nu i frågan samma ståndpunkt som lagutskottet vid 1904 års riksdag. Till stöd för de ifrågasatta lagändringarna kunna utöfver hvad ofvan anförts åberopas afsevärda skäl, hvilka jämväl vid frågans föregående behandling i Riksdagen framkommit och hvilka utskottet lika litet som 1904 års lagutskott anser nödvändigt eller behöfligt att här upprepa.

Utskottet hemställer alltså:

1:o) att Riksdagen måtte, i anledning af ofvan intagna motioner n:is 7, 35 och 43, för sin del antaga följande

Lag angående byggnad och underhåll af kyrka med hvad därtill hörer, så ock af särskild sockenstufva.

Med upphäfvande af lagen angående byggnad och underhåll af kyrka med hvad därtill hörer, så ock af särskild sockenstufva den 30 juni 1899 förordnas som följer:

Kyrka med klockstapel, kyrkomur och annat, som till kyrka hörer, så ock sockenstufva, skola, där icke annorlunda är särskildt förordnad, uppehållas och byggas på deras kostnad, hvilka inom församlingen erlægga kommunalutskylder, efter åsatt fyrktal; dock vare de, hvilka äga åtnjuta de genom prästerskapets privilegier förunnade förmåner, ej skyldiga att i den kostnad deltaga i vidsträcktare mån, än som med samma privilegier må vara förenligt;

2:o) att Riksdagen ville, i anledning af förevarande motioner n:is 8, 36 och 44, för sin del antaga följande

Lag angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af prästgård.

Med upphäfvande af lagen angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af prästgård den 29 juni 1900 förordnas som följer:

Där, enligt 26 kap. 2 § byggningabalken eller särskilda författningar, det åligger socknemän att på sin kostnad bygga eller bättra husen å prästgård, skola

i sådan kostnad alla de, hvilka inom församlingen erlägga kommunalutskylder, deltaga efter åsatt fyrktal; dock vare de, hvilka äga åtnjuta de genom prästerskapets privilegier förunnade förmåner, skyldiga att i den kostnad deltaga endast i den mån de ej äro därifrån enligt samma privilegier befriade; samt

3:o) att Riksdagen måtte, i anledning af ofvanberörda motioner n:is 9, 17, 37 och 45, för sin del antaga följande

Lag angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse.

Med upphäfvande af lagen angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse den 30 juni 1899 förordnas som följer:

I kostnaden för uppförande och underhåll af tingshus och häradsfängelse skola alla de, hvilka inom tingslaget erlägga kommunalutskylder, deltaga efter åsatt fyrktal.

Stockholm den 7 februari 1905.

På lagutskottets vägnar:

ERNST TRYGGER.

Reservation

af herrar *Hedenstierna, Ridderbjelke, Lilliesköld* och *Uppström*.

Herrar *G. Andersson* och grefve *Lewenhaupt* hafva begärt få antecknad, att de icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.